

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

**Ғылыми-Әдістемелік Кеңес
мәжілісінде бекітілді
№ 6 хаттама, «22» 06 2020 ж.
Оқу жұмысы жөніндегі проректор
_____ А.К. Хикметов**

**8D02202 – «ФИЛОСОФИЯ» МАМАНДЫҒЫНА ТҮСУШІЛЕРГЕ АРНАЛҒАН
МАМАНДЫҚ БОЙЫНША ДОКТОРАНТУРАҒА ТҮСУ ЕМТИХАНЫНЫҢ
БАҒДАРЛАМАСЫ**

АЛМАТЫ, 2020

Бағдарлама «8D02202- Философия» мамандығы бойынша Мемлекеттік жалпыға білім беру стандартына сәйкес құрастырылған. Бағдарламаны құрастырушылар: философия ғылымдарының докторы, профессор Г.Ж.Нұрышева, философия ғылымдарының кандидаты, доцент Т.Ю.Лифанова, философия ғылымдарының кандидаты Ж.А. Әмірқұлова.

Бағдарлама «Философия» кафедрасының мәжілісінде қарастырылған
Хаттама 2020 ж.
Кафедра меңгерушісі _____ Г.Ж. Нұрышева

Философия және саясаттану факультетінің әдістемелік бюросында мақұлданған
Хаттама 2020 ж.
Әдістемелік бюроның төрайымы _____ М.П. Кабакова

Ғылыми Кеңес мәжілісінде бекітілген
Хаттама 2020 ж.

Ғылыми кеңес төрайымы,
факультет деканы _____ Ә.Р. Масалимова

Ғалым хатшы _____ Ә.Әмірбекова

МАЗМҰНЫ

1. Мамандық бойынша түсу емтиханының мақсаты мен міндеті

Бағдарлама мақсаты: докторантураға түсушілердің философияның негізгі теориялық мәселелері, ғылымның генезисі және адам мен қоғам өміріндегі рөлі, білім философиясы мен қазіргі заман философиясының өзекті мәселелері, әл-Фарабидің ғылыми-философиялық мұрасы туралы білімдерін анықтау.

Міндеті:

- философиялық ойлаудың негізгі түсініктері мен категорияларын меңгеру және қазіргі заманғы өзекті мәселелерді кәсіби философиялық тұрғыдан шешу деңгейін айқындау;
- әлемнің ғылыми бейнесін тұтастай қабылдауды, ғылыми таным философиясының мәні туралы түсінікті және ғылыми қызмет жүргізудің негізгі әдістерін қамтамасыз ететін философиялық білім деңгейін анықтау;
- қазіргі заман философиясының өзекті мәселелері, оның негізгі бағыттары мен өкілдері туралы білімдерін тексеру;
- қазіргі заман аясында әл-Фарабидің ғылыми-философиялық мұрасы туралы білім деңгейін нақтылау;
- білім философиясының негізгі мәселелері бойынша білімдерін бағалау;

«Қабылдау емтиханының формасы – аралас, жазбаша-ауызша емтихан. Емтихан тапсырушылар жауап парағына емтихан билеттерінің сұрақтарына жауаптарын жазады, емтихан комиссиясына ауызша жауап береді. Апелляцияға беру жағдайында қарастыру кезінде жауап парағы негізге алынады».

2. PhD докторантураға түсуші тұлғалардың дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

- философия пәнін және оның негізгі кезеңдері мен тарихи даму ерекшеліктерін білу;
- философия тарихы мен теориясындағы фактілерді, принциптерді және әдістерді қорыта білуді көрсету;
- философияның мәселелеріне, философияның тарихы мен теориясының адамның мәдениеті мен өмірінің стратегиясына әсер етуіне қатысты сұрақтарды талдау;
- «Қазіргі заман философиясының өзекті мәселелері», «Білім философиясы», «Ғылым философиясы мен тарихы», «Әл-Фараби мұрасы және қазақ халқының рухани мәдениеті» пәндерінің терминологиясын меңгеру;
- білім философиясының табиғаты мен ерекшелігін талдай білу.

3. Білім беру бағдарламасының пререквизиттері

APSP 5102 Қазіргі заман философиясының өзекті мәселелері (3кредит)

IFN 5201 Ғылым философиясы мен тарихы (2 кредит)

FO 5103 Білім философиясы (3 кредит)

4. Емтихан тақырыптарының тізімі

«Қазіргі заман философиясының өзекті мәселелері» пәні

Тақырып 1. Философиядағы өзекті мәселелер.

Әлеуметтік-философиялық саладағы сараптау: сұрақтарды қою ерекшеліктері. Антропологиялық, эпистемологиялық және әдістемелік салалардағы философиялық сараптаудың өзекті мәселелері.

Тақырып 2. Жаһандану жағдайындағы философияның дамуы

Қазіргі заманның өзекті мәселелерін зерттеу аясындағы жаһандық, өркениеттік және модернизациялық үрдістері. Қазіргі заман философиясының өзекті мәселелерін қояды «өркениеттік» және «жаһандық» аспектілері. Философияның өзекті мәселелері және техногендік өркениет пен мәдениет құндылықтары.

Тақырып 3. Қазіргі заманғы ғылым мен мәдениеттегі философия.

Философиядағы инновациялық тенденциялардың ерекшеліктері, негізгі перспективалары. Философиялық мәдениеттегі және философиялық білімдегі инновациялық реалдылық. Инновациялық үрдістердің, өзгерістердің, модельдердің типологиясы және әртүрлілігі және «философиялық моделдеу» қажеттілігі.

Тақырып 4. Қазіргі заманғы философияның өзекті мәселелері – мәдениет пен философиялық ойдың трансформациясының негізі.

Философиялық ойлаудың жаңа түрлері мен философияның қазіргі заманғы тілі туралы сұрақтың өзектендірілуі. Қазіргі заманғы философиядағы «Пәнаралық кеңістік» өзекті мәселе ретінде: философияның когнитология, нейрология, биология және тағы басқа пәндермен байланысы және арақатынасы.

Тақырып 5. Қазіргі философияның жүйелілік сипаты.

Қазіргі заманғы философияның «практикалық» сипаты. Қазіргі заманғы философияның компаративистикалық перспективалары мен модельдері. Мәдениет түрлерінің өзгеруі философиялық пайымдаудың өзгеруі ретінде, философиялық пайымдаудың өзгеруі мәдениет түрлерінің өзгеруі ретінде. Қазіргі заманғы философияның заманауи ғылымның пәнаралық мәртебесінің өзгеруіне ықпалы.

Тақырып 6. Заманауи эпистемологияның өзекті мәселелері.

Қазіргі заманғы философиялық-теориялық эпистемологиялық білімдегі жаңа бағыттар және альтернативтік концепциялар. Конструктивизм және эволюциялық эпистемология.

Тақырып 7. Заманауи философиядағы конструктивистік мәселелер.

Конструктивистік әдіс: тарихы және қазіргі кезеңі. Заманауи философиядағы «конструктивизмнің» мәртебесі. Ғылыми және философиялық конструктивизмдегі негізгі бағыттар мен әдістер. Ғылыми таным мен шығармашылық үрдісіндегі конструктивтендіру (құрастыру). Философиялық конструктивизмнің жағымды және жағымсыз жақтары.

Тақырып 8. Әлеуметтік таным әдістемесінің өзекті мәселелері.

Әлеуметтік философияның принциптері мен әдістемелік негіздемелері. Философиялық антропологияның әдістемелік бағыттамалары. Постмодернизм және заманауи философиядағы тіл мәселесі. Сананың философиялық мәселелері.

Тақырып 9. Қазақ философиясының өзекті мәселелері.

Қазақ философиясын зерттеу әдістемесі және қазақ философиясының даму ерекшеліктері. Қазақ философиясындағы дәстүрлер мен инновациялар. Заманауи қазақ философиясының әлеуметтік-мәдени детерминанттары.

Тақырып 10. Әлеуметтік саланың философиясы мен әдістемесінің өзекті мәселелері.

Әлеуметтік қатынастардың өзекті мәселелері. Әлеуметтік кеңістік пен уақыт әлеуметтік болмыс формалары ретінде. Әлеуметтік-мәдени парадигманың ауысуы кезіндегі әлеуметтік философия. Әлеуметтік-философиялық дискурстың тенденциялары мен перспективалары.

Тақырып 11. Философия мен әлеуметтік теорияның арақатынасының өзекті мәселелері.

«Жаңа» онтология ракурсындағы әлеуметтік шындық және «әлеуметтік тұтастық». Әлеуметтік шындықтың заманауи модельдері. Әлеуметтік болмысты сипаттаудың онтологиялық модельдері. Постклассикалық философия контекстіндегі «әлеуметтілік», «индивидуалдылық» және «Басқа» .

Тақырып 12. Әлеуметтік онтология

«Қоғам» түсінігінің заманауи философияда өзектендірілуі. Әлеуметтік шындықтың жүйелілігі. Әлеуметтік философиядағы саяси және рухани кеңістіктің онтологиясының өзекті мәселелері.

Тақырып 13. Қазіргі заманғы әлеуметтік саланың және коммуникацияның өзекті мәселелері.

Қазіргі заманғы коммуникативті кеңістікті зерттеудің өзекті мәселелері. Коммуникация және әлеуметтіліктің мәні: тарихы және мәселені зерттеудің қазіргі заманғы әдістері. Коммуникация мәселелері: тілдің онтологиясы, әдістемесі, эпистемиологиясы және философиясы. Әлеуметтік феноменология және әлеуметтік топология коммуникацияның мәні мен рөлі туралы.

Тақырып 14. Қазіргі қоғамдағы коммуникация мәселелері.

Постмодерн мәдениеті мен философиясындағы коммуникация. Заманауи дәуірдегі коммуникациялар және рационалдылық тағдырлары. Ақпараттық дәуірдегі коммуникация ерекшеліктері. Коммуникация және жаңа технологиялар (мәдениет, әлеуметтік қатынастар, ақпарат, сана, ғылым және тағы басқа салалар). Коммуникацияның жаһандық кеңістігі және оның сипаттамалары.

Тақырып 15. Заманауи коммуникативтік және ақпараттық кеңістіктің онтологиясы, әдістемесі және мәдениеті.

Жаңа ақпараттық технологиялар және постмодернизм. Интернет: коммуникация мен қарым-қатынастың өзекті мәселелері. Интернет: мүмкіндіктер, перспективалар, қауіп-қатерлер (философиялық талдаудың қажеттілігі). Шынайылық және виртуалдылық: жанжалдың мүмкін екендігі. Заманауи мәдениеттегі ғылыми сараптама (ақпараттық аспект).

Тақырып 16. Жаңа ақпараттық технологиялардың әлеуметтік-мәдени перспективалары.

Жаңа коммуникативтік жүйелердің қалыптасу негіздемелері: білімдердің, мағыналардың, құндылықтардың рационалды компоненттерінің перспективаларын философиялық талдау. Заманауи әлемдегі ғылыми коммуникация ұтқырлығының және ғылыми қызметтің тиімділігінің өсуі мәселесі. Заманауи әлеуметтік және ақпараттық кеңістіктегі адамның мәдени феноменінің дезинтеграциясы.

Тақырып 17. Заманауи философиялық антропологияның өзекті мәселелері.

Антропологиялық білімнің біртұтас жүйесіндегі философиялық антропологияның статусы, адамның рухани әлемінің өнімдерін объективтендірумен, заттандырумен байланысты мәселелер мен сұрақтарды қарастыру. Адамды өзінің әлеуметтік болмысын, әлеуметтік қатынастарды, институттарды және формаларды жасаушы ретінде зерттеу.

Тақырып 18. Сана және ойлаудың заманауи контекстеріндегі ақиқаттылық мәселесі.

Философиялық ойлау және қызметтің мәні мен құндылығы. Ақпараттық ағымдар мен мәдениеттегі ақиқаттық, шындық, түпнұсқалық, құндылықтық өлшемдерінің шарттары және жоғалуы мәселесін заманауи бағалау. Қазіргі заманғы мәдениет пен философиядағы сананы децентрациялау феноменін бағалаудың мәні.

Тақырып 19. Заманауи философияда қазіргі заманғы метамәдениеттердің қалыптасуы мәселесі.

Ақпараттық-коммуникативтік ортаның деңгейін философиялық бағалау. Жаңа семиотикалық жүйелер және Интернет. Заманауи ақпараттық қоғамның негізгі өркениеттілік контекстері.

Тақырып 20. Синергетикалық талдау контекстіндегі заманауи философия.

Синергетикалық көзқарас жаһандық мәселелерді шешу әдісі ретінде. Синергетика танымдық үрдіс ретінде. Пәнаралылық және синергетиканың ұстанымдары. Синергетика және постнеклассикалық эпистемологиялық кеңістік. Өзін-өзі ұйымдастырудың философиялық мәнін түсінудің маңызы. Әлеуметтік ортадағы синергетикалық тұғырдың және зерттеу әдістемесінің мағынасы.

Тақырып 21. Гуманитарлық саладағы өзекті мәселелер: әдістемелік, антропологиялық, әлеуметтік-философиялық ракурс.

Жалпыфилософиялық дамудағы гуманитаристиканың негізгі мәселелері: герменевтикалық, лингвистикалық және т.б. әдістер. Эпистемологиядағы гуманитарлық фактордың мәні.

Тақырып 22. Заманауи философиядағы сана аясын зерттеудің өзекті мәселелері.

Сана философиясындағы натурализм және оның мәселелері. Сана философиясы және ғылым. Адам психикасындағы саналылықтың және бейсаналылықтың арақатынасы. Сана философиясы және постмодернизм. Жасанды интеллект тұжырымдамасы.

Тақырып 23. Қазіргі заманғы философиядағы тіл саласын зерттеудің өзекті мәселелері.

XX ғасырдағы әлеуметтік-гуманитарлық талдау персоналийлері: тіл саласын талдау; түсіну саласын талдау; интерпретация саласын талдау; мәтін саласын талдау; семиотика саласын талдау (постструктурализм, постмодернизм және басқа бағыттар). Тіл және ұлт. Қазақ тілі мен қазақ халқының дамуындағы латын әліпбиіне көшудің рөлі

Тақырып 24. Білім, ғылым және әлеуметтік-гуманитарлық танымды философиялық зерттеудің пәндік өрісінің динамикасы және өзектенуі.

Әлеуметтік-гуманитарлық білім және философия саласындағы үрдістердің әлеуметтік-философиялық және әдістемелік ракурстері, философияның қызметінің, заманауи мәдениет пен заманауи ғылымды рефлексивтік бағлаудың әдістемелік арақатынасының өзгеруі.

«Ғылым тарихы және философиясы» пәні

Тақырып 1. Ғылым философиясы және әдістемесі философиялық білімнің саласы ретінде.

Әдістемелік концепциялар мен мәселелердің алуан түрлілігі. Ғылымды зерттеудің негізгі аспектілерінің ерекшелігі және бір-бірімен байланысы: ғылым логикасы, ғылым философиясы, ғылым тарихы, ғылым социологиясы, ғылым психологиясы және басқа бағыттар.

Тақырып 2. Ғылым тарихының статусы және мәселелері.

Ғылым тарихының дамуын пән ретінде бағалау. Ғылым философиясының және ғылым тарихының өзара байланысының ерекшеліктері. Ғылым философиясының әдістемелік негіздері.

Тақырып 3. Мәдениет пен өркениеттегі ғылым.

Мәдениет жүйесіндегі ғылым. Ғылымның қоғамдағы орны мен қызметтері. Ғылым және философия. Ғылым жетістіктерін философиялық ұғыну. Философиялық бұжырымдардың ғылым дамуына ықпалы. Ғылым және өнер. Ғылым және дін. Ғылымының әлемді діни қабылдауға тигізген әсері. Ғылымның әлеуметтік статусы және дінге қатынастың өзгеру динамикасы. Ғылым және білім беру.

Тақырып 4. Ғылымның дүниетанымдық аспектілері.

Ғылым өндірістік күш ретінде. Ғылымның гуманистік көкжиектері. Ғылым және адамгершілік. Ғылымның аксиологиялық статусы. Ғылымдағы тұлға. Ғылым тарихының әлеуметтік жақтары. Ғылымдағы әлеуметтік табиғаты мәселе ретінде. Ғылыми ойлар тарихындағы философия. Ғылымның философиялық және әдістемелік мәселелері зерттеудің жеке саласы ретінде.

Тақырып 5. Ғылым тұжырымдамалары: ғылым философиясындағы және әдістемесіндегі негізгі тұғырлар. Ғылымның заманауи тұжырымдамаларын классификациялау: неопозитивизм, ғылыми зерттеу логикасы, ғылым онтологиясы, ғылымның постпозитивистік бейнесі.

Тақырып 6. Ғылымның пайда болуы. Ғылымның тарихи динамикасының негізгі кезеңдері.

Ғылымның пайда болуы мәселесі. Ғылымның пайда болуы практикалық және танымдық қызмет тәжірибесін жинақтау және білімнің ерекше түрін қалыптастыру ретінде. Ғылымның теориялық модельдерінің және ғылым тарихының өзара қатынасы. Ғылым және миф. Ғылым және технология. Ежелгі мәдениет адамының дүниеге қатынасының және дүниені түйсінуінің ерекшеліктері және алдыңғы ғылым.

Тақырып 7. Ғылымның пайда болуының әлеуметтік-мәдени алғышарттары.

Ғылымның әлеуметтенуі, ғылымның институттануы. Жаратылыстанудың құрылу ерекшеліктері, Жаңа дәуірдегі тәжірибе жүргізуші ғалымның рөлі. Заманауи ғылымды батысеуропалық өркениеттің туындысы ретінде қарастыру. Әлеуметтік және гуманитарлық ғылымдардың қалыптасуы. Қазіргі заманғы ғылымның ерекшеліктері және ғылым әлемінің өзгеруі. Ғылым және адамзат тарихындағы технологиялық революциялар. Қоғамды әлеуметтік ұйымдастыру типологиясы – технология және өндірістің дамуы көзқарас тұрғысынан алғанда іргелі ғылымдардың жетістіктерін ұғыну.

Тақырып 8. Ғылыми білімнің құрылымы.

Ғылыми білім – күрделі дамушы жүйе. Ғылыми білімнің алуантүрлілігі. Ғылымдағы теориялық және эмпирикалық, іргелі және қолданбалы. Ғылым интеграциясының және дифференциациясының негізгі тенденциялары. Зерттеудің пәнаралық бағдарламалары. Ғылым негіздемелерінің типологиялары мәселесі. Ғылыми теория ғылым компоненті ретінде. Ғылымның философиялық негіздемелері. Ғылыми пәннің құрылымы. Әлемнің ғылыми және философиялық бейнесі. Әлемнің ғылыми бейнесінің тарихи формалары. Ғылымдарды классификациялау мәселесі.

Тақырып 9. Ғылыми революциялар. Ғылыми рационалдылық.

Ғылымның динамикасы. Ғылым тарихының модельдері. Ғылым мен ғылыми білімнің даму концепциялары. Ғылыми революциялардың мәні. Ғылыми революциялардың құрылымы. Ғылыми революциялар ғылым негізін қайта құру ретінде. Ғылыми революциялардың типологиясы. Ғылыми революциялар концепциялары. Ғылымдағы революциялық қайта құрылулардың факторлары. Ғылыми революциялардың әлеуметтік-мәдени алғышарттары. Ғылыми революциялар және парадигмалар. Ғылыми қауымдастық парадигмасы және құрылымы. Ғылым динамикасындағы революциялар мен дәстүрлер. Ғылыми рационалдылық түсінігі, ерекшелігі, концепциялары.

10 тақырып. Қазіргі заманғы ғылым деңгейінің ерекшеліктері.

Қазіргі заманғы постбейклассикалық ғылымның сипаттамасы. Ғылыми зерттеудің жаңа стратегиясы және өздігінен дамитын синергетикалық жүйені меңгеру. Пәнаралық синергетика және синергетика қағидаты.

11 тақырып. Зерттеу қызметіндегі құндылықтар.

Ғылым этосы. XX ғ. соңындағы ғылымның этикалық аспектілері және ғылымдағы гуманитарлық бақылау. Ғылыми-техникалық жобалардың экологиялық және әлеуметтік-қоғамдық сараптамасы. Бейтарапты-құндылықтық зерттеу идеалының дағдарысы. Экологиялық этика және ғылым. Сциентизм және антисциентизм. Мәдениеттегі ғылымның жаңа жүйелері. Ғылымның жаһандық контекстісі. Ғылыми ақпараттың ғылымның өсуі және ғылым әлемінің өзгеруі.

12 тақырып. Ғылым әлеуметтік институт ретінде.

Ғылыми қызметті ұйымдастыру: құрылымы, белгілері, өлшемдері. Ғылымға әлеуметтік институт ретінде көзқарас: негізгі әдістері. Ғылыми қызметтің институционалдық түрлерінің тарихи дамуы: негізгі ағымдары. Ғылыми қоғамдастықтардың тарихи типтері. Ғылыми мектептер мен ғылыми бағыттар туралы түсінік. Ғылыми білімді транляциялаудың формалары мен тәсілдері: тарихи динамика. Ғылыми қызметке кәсіби талаптар.

13 тақырып. Ғылыми қоғамдастықтардың құндылықтары мен нормалары.

Ғылымның құндылықтық өлшемде институтталуы. Ғылымның компьютерленуінің маңызы мен әлеуметтік салдарлары. Ғылым және билік. Ғылым және экономика. Ғылым және нарықтық қатынастар. Ғылым және әлеуметтік жауапкершілік. Ғылым – қазіргі заманғы мемлекеттің қызметінің басты бағыты.

14 тақырып. Қазіргі ғылыми білімнің құрылымындағы жаратылыстану ғылымдары.

Жаратылыстану ғылымдары және мәдениет. Жаратылыстану және техниканың дамуы. Жаратылыстану және қоғамның әлеуметтік өмірі. Жаратылыстану және дүниенің ғылыми бейнесі.

15 тақырып. Жаратылыстану ғылымдарының классификациясы.

Физика және гуманитарлық білім мен жаратылыстанулық-ғылыми білімнің синтезі. Синергетиканың осы синтездегі рөлі. Биология және дүниенің қазіргі заманғы эволюциялық бейнесінің қалыптасуы. Биологиялық эволюциялық теориядан ғаламдық эволюционизмге. Математикалық әдістер және ғылыми білімнің қалыптасуы. Космос және техногенді өркениеттің ғаламдық мәселелері. Астрономия және адамзаттың ғарыштық болашағының келешегі. Алғашқы техникалық ғылымдар қолданбалы жаратылыстану ретінде.

16 тақырып. Информатика пәнаралық ғылым ретінде.

Ақпараттық қоғам туралы концепциялар: Питирим Сорокиннен Эмануэль Кастельске дейін. Ақпараттық қоғамның пайда болуы. Әлеуметтік информатика мәселелерін синергетикалық тұрғыдан қарастыру. Желілік қоғам және әлеуметтік информатика міндеттері. Ақпараттық қоғамдағы тұлға мәселесі. Қазақстанның үшінші модернизациясындағы сандық технологиялар.

17 тақырып. Компьютерлік төңкерістің эпистемологиялық мазмұны.

Киберкеңістік Ғаламтор түсінігі және оның философиялық мағынасы. Ғаламтор жаңа әлеуметтік технологиялар құралы ретінде. Ғаламтор – 21 ғасыр ғылымының ақпараттық-коммуникативтік ортасы және үздіксіз білімнің жаһандық ортасы. Информатикалық қауіпсіздік мәселесі: гуманитарлық құрамдастық. Информатикадағы реалдылық мәселесі. Ақпараттық-коммуникативті реалдылықты пәнаралық интегративті концепт ретінде түсіну.

18 тақырып. Қоғам, мәдениет, тарих және адам туралы ғылымдардың қалыптасу тарихы.

Философия – ғылыми білімдердің интегралды формасы. Ғылыми білімнің пәндік құрылымының әлеуметтік-мәдени шартталығы: әлеуметтану, саясаттану, мәдениет туралы ғылым – қоғамның жеке салаларын танып-білудегі салыстырмалы түрде толыққандылықтың көрінісі. Посткеңестік кеңістіктегі, европалық және әлемдік ғылыми қоғамдастықтардағы әлеуметтік ғылымдар. Қазақстандағы әлеуметтік әдістеменің және әлеуметтік білімнің жаңа парадигмасы.

19 тақырып. Ғылымның пәндік үлгісі.

Ғылыми білімнің негізгі құрылымдық бірліктері. Ғылыми білімнің эмпирикалық және теоретикалық деңгейлері. Ғылыми теориялардың түрлері: сипаттамалық және түсіндірмелік теория. Ұғымдарды эмпирикалық интерпретациялау және теорияларды бекіту мәселесі. Ғылыми теорияның негізгі функциялары: сипаттау, түсіндіру, болжау. Ғылыми әдістердің көптүрлілігі және олардың классификациясы. Нақты ғылымдардың әдістері. Ғылыми теорияны тексерудің логикалық схемасы.

20 тақырып. Нақты ғылымдардың философиялық мәселелері.

Физика, химия, астрономия, космология, математика, информатика, биология және экология, медицинаның, Жер туралы ғылымдардың (география, геология), техниканың философиялық мәселелері. Гуманитарлық, саяси және экономикалық ғылымдардың, психология, филология, әдебиеттану және лингвистиканың, тарихи, педагогикалық ғылымдардың, мәдениеттану, өнертану, әлеуметтанудың философиялық мәселелері. Қазақстан ғылымның келешегі. «Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тілінде 100 жаңа оқулық» жобасының ұлттық ғылым мен білім беруді дамытудағы үлесі.

"Білім философиясы" пәні

1 тақырып. Білім философиясының түсінігі және статусы.

Білім философиясы түсінігі. Білім философиясының объектісі, пәні, құрылымы, қызметі. Білім философиясы практикалық философия ретінде; мамандандырылмаған рефлексия; педагогикалық сана туралы түсініктер; қайта жаңғырған ғылыми педагогика; пәнаралық, интегративті ғылым.

2 тақырып. Білім мәселелері бойынша әлемдік ғылыми пікірталасқа қосылу.

Дәстүрлі білім берудің дағдарысы. Қоғамдық сананың, философиялық және педагогикалық білімнің трансформациясы. Білім философиясы әлеуметтік-қоғамдық, жаратылыстанулық және техникалық ғылым жүйесінде.

3 тақырып. Философия тарихындағы білім беру идеялары.

Конфуцийшілдік және білім беру мәселелері. Адамның жандануы мен жетілдіруіндегі буддизм, даосизм, суфизмнің рухани тәжірибесі. Білім берудің антикалық ойлары. Шығыстық перипатетизм білім беру мен адам тәрбиесі туралы.

4 тақырып. Жаңа заман философиясындағы ағартушылық және білім идеялары.

Неміс классикалық философиясындағы және неміс романтизміндегі білім туралы идеялар. Неоканттылдық философиясы білімнің мәдениеттегі орны туралы.

5 тақырып. Қазақ философиясы мен мәдениетіндегі білім туралы идеялар.

Қазақ Ағартушылығы және XIX ғ. соңы мен XX ғ. бірінші жартысындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси қайраткерлер, жазушылар, ақындар оқу және ағарту мәселелері туралы.

6 тақырып. XIX-XXғғ. білім жүйесі.

Прагматизм мен экзистенциализм білімнің мәні туралы. Білімнің постмодернистік стратегиялары. Шығыстық және батыстық білім беру жүйелері.

7 тақырып. Білім философиясының категориалдық аппараты: контекст, жүйе, орта, үлгі, даму, мінез-құлық, психика, тұлға, тәжірибе, мәдениет, қарым-қатынас, таным, түсіну, шығармашылық. Білімнің қарапайым және ғылыми түсінігі. Философия мен педагогика білім және тәрбие туралы.

8 тақырып. Білімге тұтас көзқарас.

Білім құндылық, жүйе, үрдіс, қызмет, нәтиже ретінде. Мәдениеттегі тұлға. Білім және индивидуалды мәдениет, тұлғаның практикалық санасы. Білім жүйесі мәдени дәнекер ретінде.

9 тақырып. Білімнің онтологиясы.

Дәстүрлі және альтернативті білім жүйесі, орталықтандырылған және орталықсыздандырылған, бұқаралық және элитарлы, институционалды және институционалды емес, жалпы (негізгі, нормативті) және мамандандырылған (дарындыларға, жағдайы төмендерге) білім беру. Өркениетті және өркениетті емес (қарапайым және алғашқы қауымдық) білім жүйесі.

10 тақырып. Білім беру аксиологиясы.

Құндылық, мақсат, идеалдар түсінігі. Рухани құндылықтардың ерекшеліктері. Мәдениет пен білім беру құндылықтары. Адам білім берудің мақсаты ретінде. Руханилық XXI ғ. білім берудің гуманистік идеалы ретінде. Қажеттіліктер, қызығушылықтар, құндылықтар және оны іске асыру түрлері.

11 тақырып. Білімнің құндылықтық аспектілері.

Құндылық, құндылықтық бағдар, баға, құндылықтық қатынас. Құндылықтық бағдарлардың әлеуметтік және тұлғалық детерминациясы. Рухани іздену және рух ауруының рухани дағдарысы: невроз, алкоголизм, наркомания және білім беру.

12 тақырып. Білім және өзіндік білім.

Білім беру және экзистенциалдық дилемма. Индивидуализация жолы: өзін-өзі танытудан өзін іске асыруға және мәнге жетуге дейін. Дәстүрлі мектептік баға және қазіргі заманғы білім беру. Білім және гендер.

13 тақырып. Білім беру логикасы және әдіснамасы.

Классика, бейклассика, постбейклассика ғылымның құрылымдық эволюциясының кезеңдері ретінде: негізгі ұғымдары және принциптері. Білім беру үдерістерінің детерминациясы.

14 тақырып. Білім және жас өлшемі.

Балалық, бозбала, жастық, толысқан шақтардың қарама-қайшылықтары. Тұлға біліктілігінің және білім берудің дағдарысы. Үздіксіз білім және функционалдық сауатсыздық.

15 тақырып. Білім логикасы.

Ғылыми білім және рационализм, эмпиризм, критицизм. Ғылыми білім сатылары. Физикалық білім мен денсаулық түсінігі. Білім берудің дедуктивті және индуктивті логикасы.

16 тақырып. Білімнің сциентистік және гуманистік парадигмалары: әдістері, шекаралары, болашағы. Білім беру үрдісіндегі жаттану және ынтымақтастық. Тұлғалық-жаттанған және тұлғалық орталықтанған білім – қазіргі заманғы білім берудегі негізгі тенденциясы.

17 тақырып. Оқытушының әлеуметтік рөлі.

Білім кеңістігіндегі эстет, моралист, ойшыл. Білімнің ақпараттық, ақпараттық-шығармашылық және шығармашылық үлгісі.

18 тақырып. Білім беру саясаты.

Саясат және білім беру. Мемлекеттің білім беру саясатының принциптері, міндеттері, бағдарламалары. Білім – бақылау және сүзгі құрылғысы ретінде. Білім болашаққа қаржы құйылымы және мәртебе үшін күрес.

19 тақырып. Білім беру саласындағы стандарттау.

Білім жүйесінің қоғам трансформациясының социомәдени контекстінде реформалануы. ҚР білім беру реформасының нормативті базасы: ҚР білім туралы заңдары. Азаматтық білім идеясы.

20 тақырып. Менталитет және білім.

ҚР білім жүйесінің ұлттық үлгісі: түсінігі, мәселелері, құрылуы. Отандық білім беру жүйесінің евразиялық және әлемдік білім беру кеңістігіне интеграциясы.

21 тақырып. Білім берудегі сапа менеджменті жүйесі.

Аномия, гетереномия және автономия адамгершіліктік білімнің негізгі сатылары ретінде. Ақпараттық қоғамдағы тәрбие. Әлем мәдениетінің қалыптасуындағы білім берудің рөлі. Қатынас және коммуникация, түрлері, қызметтері, кедергілері. Түсіндіру және түсіну. Оқушыларға индивидуалды ыңғай жасау, әр түрлі тұлғалармен өзара қатынас құру.

22 тақырып. Білім этикасы.

Педагогикалық қатынас түсінігі. Педагогикалық этика және оқушы этикасы. Педагогикалық қатынастың авторитарлы-әмірлік стилі: ұғымы, формасы, белгілері. Педагогикалық қатынастың демократиялық, өнімді стилі: ұғымы, формасы, жолдары. Дәстүрлі оқытушы және оқытушы-фасилитатор.

23 тақырып. Білім эстетикасы.

Эстетикалық "бум", батыстағы эстетизация процесі. Үстіртіндік автономиясы мен күнделікті күйбең тіршілік дүниесі философияның назарында. Дискурсивті және презентативті символизм. Тіл, ритуал, миф, музыка, өнер символизм түрлері ретінде. Философия және өнердегі эстетикалық рационализм.

24 тақырып. Педагогикалық шеберлік.

Педагог педагогикалық үрдістегі режиссер, актер, дизайнер, психолог ретінде. Білім саласындағы іскерлік этикет, имидж, сән. Біліми кеңістік және уақыт. Тұлғаның репрезентативті жүйесі: визуалды, аудиалды, кинестетикалық.

25 тақырып. Білім берудің виртуалдануы.

Адам виртуалды әлемде. Білімнің компьютерленуі және ақпараттануы: жағымды жақтары мен кемшіліктері.

5. Ұсынылатын әдебиет:

Негізгі әдебиет:

1. Назарбаев Н.А. Взгляд в будущее: модернизация общественного сознания. <http://www.akorda.kz>.
2. Назарбаев Н.А. Мәңгілік Ел. Годы, равные векам. Эпоха, равная столетиям. – Астана: Деловой мир Астана, 2014. – 368 с.
3. Назарбаев Н.Ә. Мемлекеттілікті нығайту жолындағы бес институционалдық реформа. Астана, 12 наурыз, 2015 ж.
4. Әл-Фараби және қазіргі заман. Мұтанов Ғ.М. ред. Алматы, 2014.
5. Едильбаева С.Ж. Философия образования. Алматы, 2015.
6. Мырзалы С.К. Ғылымның тарихы мен философиясы. – Алматы: Бастау, 2014.
7. Алтаев Ж.А. Ғылым тарихы мен философиясы. Алматы, 2017.
8. Дерек Джонстон Философияның қысқаша тарихы. Сократтан Дерридаға дейін / Ғылыми ред. Нұрышева Г.Ж. – Астана, 2018.
9. Реми Хесс. Философияның таңдаулы 25 кітабы. /Ғылыми ред. Раев Д.С. – Астана, 2018.
10. Энтони Кенни Батыс философиясының жаңа тарихы. 1-том: Антика философиясы / Науч. редактор Молдабеков Ж. Ж. – Астана, 2018
11. Энтони Кенни Батыс философиясының жаңа тарихы. 2-том: Орта ғасыр философиясы / Науч. редактор Оспанов С. – Астана, 2018

Қосымша әдебиет:

1. Аль-Фараби. Философские трактаты. – Алматы, 2014.
2. Касымжанов А.Х. Аль-Фараби. – Алматы, 2000.
3. Степин В.С. История и философия науки. – М.: Академический Проект, 2011. – 423 с.
4. Кун Т. Структура научных революций. - М.: Изд. АСТ, 2011.
5. Поппер К. Логика и рост научного знания. - М.: Прогресс, 2010.

6. Білімдерді бағалау шкаласы

Әріптік жүйе бойынша бағасы	Баллдардың сандық эквиваленті	%-тік мазмұны	Дәстүрлік жүйе бойынша бағасы
A	4,0	95-100	Үздік
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	Қанағаттанарлық
C	2,0	65-69	
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D-	1,0	50-54	Қанағаттанарлықсыз
F	0	0-49	

Емтиханды өткізу барысында білімдерін бағалау келесі критерийлерге сүйенеді:
Емтиханды өткізу барысында білімдерді бағалау келесі критерийлерге сүйенеді:

«Үздік» баға – барлық бағдарламалық материал бойынша терең білім, қарастырылып отырылған үрдістер мен құбылыстардың мәні мен өзара байланысын түсіну, пәннің негізгі тұжырымдамалары бойынша нақты білім, емтихан билетінің барлық сұрақтары мен емтихан комиссиясы мүшелерінің қосымша сұрақтарына логикалық тұрғыда дәйекті, мағыналы, толық дұрыс және нақты жауаптар, сұрақтарға берілген жауаптарда барлық ұсынылған әдебиетті қажетінше қолдану.

«Жақсы» бағасы – барлық бағдарламалық материал бойынша нақты және толық білім, қарастырылып отырылғын үрдістер мен құбылыстардың мәні мен өзара байланысын дұрыс түсіну; жекелеген сұрақтар бойынша ескертулерді еркін түзетуде дәйекті, мағыналы, дұрыс және нақты жауаптар.

«Қанағаттанарлық» бағасы – бағдарламаның негізгі сұрақтарын түсіну және нақты білім, қойылған сұрақтарға қатесіз жауаптар, емтихан қабылдаушылардың көмекші сұрақтары арқылы маңызды емес қателер мен дәлелсіздіктерді жоя білу, сұрақтарға жауап беруде ұсынылған әдебиетті жеткіліксіз дәрежеде қолдану.

«Қанағаттанарлықсыз» бағасы – негізгі сұрақтардың біреуіне болса да дұрыс жауап бермеу, жауапта дөрекі қателердің болуы, қарастырылып отырған сұрақтарды түсінбеу, қосымша сұрақтарға сенімсіз және дәл емес жауаптар.